¶ Laudat Gal. aquã ordei in potu ꝛ rob fructuũ. ¶ Dico breuiter circa hanc egritudinẽ ꝙ cũ cã ei⁹ ſit propꝛijſſima ſupfluitas caliditatis ꝛ ſiccitatis in renibus qua fit attractio potus tanta vt virt⁹ attractiua renum nequeat releuare vnde ex hoc corpus ad ethicam diſponitur ꝙ voluerunt auctores medicine ꝙ quecunqꝫ frigida cõſtringunt vrinam: ꝓſerunt in hoc caſu tam intus ſumpta qꝫ extra de quibus ſermo copioſus infra habetur. ¶ Et laudauerunt ex ſimplicib⁹ vitis extremitatis ꝛ citonia ꝛ mala granata ꝛ extremitates ſalicis ꝛ portulacaꝫ ꝛ virgam paſtoris ꝛ ſempuiuã ꝛ hijs ſimilia. ¶ Trociſci qui iuuamẽto magno conferunt in diabete. ℞. acatie. ʒ. ij. roſ. rubearum ſiccarum. ʒ. iij. balauſtiarum. ʒ. iiij. gũmi. ʒ. ij. draganti. ʒ. j. terantur ꝛ cribellentur ꝛ conficiãtur cuꝫ mucilagine pſilij ꝛ dẽtur cũ aqua frigida. ¶ Emplaſtrũ ad idẽ. ℞. farine odei ifundaꝛ i oleo roſ. quãtũ ſufficit ꝛ modico aceti poſſunt ãt addi ſemia portulace ꝛ raſura cucurbite ꝛ ſolatꝛ ꝛ alia ſimilia ſemina frigida. frigidũ tm̃ apponaꝛ ꝛ nõ calidũ. veꝛ nõ dubito ꝙ vnguẽtũ noſtꝛ ꝯueniat qδ ifra ſcribeꝛ cap. de retentione menſtruorum.

Trociſci.

Emplaſtrum

¶ Tractatus. 14. primi ſermonis. De diſpoſitionibus veſice ꝛ cõtinet quattuor capitula.

¶ Capl'm primũ. De prouocatione vrine.

CReauit animali ſundanti vrinaꝫ ſapiẽtia pria ſacculũ q vocaꝛ veſica ꝛ colecta ibi voluntate poſtea aialis fundaꝛ. niſi. n. ſic coligereꝛ i ſacculo ſemp in pplexione cõtinua ꝛ anguſtia cõtinue effuſionis vrina aial eſſet q nõ fuit neceſſari⁹ egeſtioni ſuppleuit. n. natura ſacculũ p multitudine reuolutionũ inteſtinoruꝫ.

Dicemus ergo nunc de diſpoſitionibus ſacculi pp hoc ſciẽtes φ quecũq; ſibi ꝯferunt ſiue in doloribꝰ ſiue i vlceribus ſiue i lapide ſiue in quocũq; alio cõferũt ẽt poris vtritidibus q̃re ſermonẽ eoꝝ dicemꝰ qñ de dicto ſacculo fiet ſermo. icipiemꝰ ãt a diſpõnibus vrine pp quã creatus eſt ſacculus demũ dicemꝰ de alijs. Et primũ q̃dẽ de hijs que vrinã ꝓuocãt qñ ꝑternaturã detinet̃ i ſacculo vnũ cõmune ꝑceptũ ꝑponẽtes φ ſi vria a multitudine ſua detinet̃ i veſica tutius eſt illã p extrinſeca ꝓuocare ſicut p balneum vnctiones ⁊ hmôi q̃z p ꝓuocãtia itra data. fert̃ eni; illa tunc nõ parum nocere. Aliter autẽ ad ꝓuocãtia tranſeundu; quoꝝ copiam nõ ſcribemꝰ. ¶ Et ſcriptum eſt de gladiolo φ maxime in ſtranguriã opitulatur. Oportet autem ipſu; coquẽtes dare in potu decoctionẽ ⁊ coquat̃ vſq; ad cõſumptionẽ duarum partiu; aque ⁊ per triduũ ſumat̃. ¶ In hoc autem caſu radix centinodie cũ aqua bibita maximũ ꝑſtat effectũ. ¶ Flos autem cimini ſiluestris vel caruiali bibitus cũ decoctione apij eſt ſingulare preſidium. ¶ Squilla autẽ ⁊ eius acetũ vrinã fortiter prouocant. ¶ Quod vrinaz fortiter prouocat ita φ ẽt ſanguinẽ niſi caute det̃: eſt radix rubee tintoꝝ. ¶ Miliu; autẽ ſolis bibitu; eſt mirabile i hoc caſu. ¶ Semen autẽ graminis datum in potu fortiter vrinã ꝓuocat. ¶ Infantiũ autẽ vrinã prouocat radix meu qñ trita pectini eoꝝ ſuperponit̃. ¶ Si aũt ſemen hireos ſumat̃ ad pondus deñ. iij. in oibus ꝓuocat vrinam fortiter. ¶ Scriptũ eſt etia; i hoc caſu φ ſemen dauci eſt fortius omni medicina. ¶ Ciperi ãt proprietatem habẽt in cõfortãdo veſicam debilem frigidam ⁊ ꝓuocat in ea vrina; qñ diſtillãdo egreditur. ¶ Elixatura autẽ radicũ lappe i vino cocte bibita prouocat vrinaz multa; fetidã: ⁊ ex hoc aufert fetorem totius corporis. ¶ Folia autem myrti ⁊ fru

Cañ.
De diuretícis.
Gladiolus.
Centinodia.
Ciminum ſilueſtre.
Squilla.
Rubee tintorum radix.
Miliu; ſolis
Semen graminis.
Radix meu.
Semẽ hircos
Semẽ dauci
Ciperus.
Radix lappe
Myrtus.

ctus: ⁊ ſemen ſiluestris que facit cububas quoſdam ſiluestris ⁊ multū oritur inter frumenta maxime in partibus lumbardie multū confert. ❡ Semen oīs apij ⁊ maxime hypoſelini coctuȝ in aceto ⁊ aqua bibituȝ vrinā ꝓuocat. ❡ Semen aūt ſerpilli ⁊ maxīe ſiluestris ad diſtillationē vrine cōfert in prouocādo vrinaȝ. ❡ Semē ⁊ folia trifolij cū aqua bibita ſunt ſingulare remedium cuius doctrina eſt poſita ſupra cap. de diſpōnibus ſtomachi cap. i. ❡ Semē quoqȝ abrotani cū cōdito ē ſingulare pſidium. ❡ Elixatura cameleonte albe in vino bibita maxime ꝓdeſt. ❡ Et qꝛ qn̄qȝ ꝯtingit nō ſoluȝ vrinā: ſed ēt ſanguinem cōgelatū ꝓuocare per vrinā: ideo de illo hic dicamus. ❡ Et i hoc oē coagulū diſſoluit illud ⁊ pcipue coagulū leporinū. ❡ Idē autem operaꝛ cinis yſopi humide. ❡ Ideȝ ēt ⁊ pulegiū matricale fortiter eniȝ ꝓuocat vrinaȝ ⁊ eliquat. ❡ Et dixerūt quidam ꝙ ſit cotilla fetida Auic. autē vocat eaȝ vehē. ſed certificatū eſt ꝙ ſit illa que matricalis vocaꝛ cōiter. debet aūt darī cū aqua mellis. Nos aūt experti ſumus hoc ſuffragiū in ꝓuocatiōe vrine ⁊ eſt vehemens in hoc. ℞. ſpinas maxillaꝝ luciorum ſalſoruȝ fiat ex eis puluis aduſtus vel nō aduſtus ⁊ detur in potu cū vino ſubtili. ❡ Idem ad ideȝ. ℞. oppoponacis corticuȝ ⁊ radicū capparoꝝ condiſi omnium an̄. fiat puluis ſicut alchool ⁊ ſubtiliſſim⁹ ⁊ deꝛ cum aqua ciceꝝ. ❡ Expertus quoqȝ ſum in egro ⁊ proprie in infantib⁹ vt tollaꝛ paritaria ⁊ frigaꝛ in oleo ⁊ demū pectini ſupemplaſtreꝛ. potens eniȝ eſt moltum in ꝓuocatiōe vrine. ❡ Urinaȝ aūt ꝓuocat filipendule radix cuius experiētiā habem⁹ qn̄ cum vino coquiꝛ ⁊ illud vinuȝ in potu ꝓpinaꝛ. ❡ Expti autem ſumus in infantibus vt tollatur cucurbita q̄ eſt antiqua in retinendo oleum ⁊ calefiat aqua ferventi ita ꝙ aqua non ponatur in ea calida per os

Apium. Serpillum. Trifolium. Abrotanum Cameleōta. alba. ❡ Prouo. ſan. coagulatum. Coagulatum omne. Cinis yſopi humi. Pulegiū matricale. Puluis maxillaꝝ. luciuȝ. Paritaria. Filipendula. Cucurbita.

ipſius infantis ponat virgaȝ: ⁊ calorem retineat. In prouectis videmus hoc conferre ⁊ dolorem illaruȝ partium mitigat. ¶ Tollatur etiã cantaridarũ cõ/ buſtarum cum vino a. ℈. j. vſqȝ ad. ℈. ij. s. ⁊ faciunt etiam nõ combuſte. verum vſus earum ſit vltimus ⁊ cũ alia remedia nõ proſunt: prouocant enim vlce rationeȝ veſice. Ego aũt paꝝ dedi: qꝛ vnam ſolam ſine capite allis ⁊ pedibus ⁊ ſufficit verum illaȝ mi ſcui cum decoctione alioꝝ prouocantium. Cantarides.

¶ Capitulum. 2. De retentione vrine ⁊ micto ſan/ guinis ⁊ ardore.

Et ſcriptũ eſt ꝙ puluis radicis ſilueſtris vitis cũ duobus ciatis vini ſumme facit. ¶ Dyaſ. aũt dicit hoc idẽ de vite ſimili dicta hypoquiſtidos vrinã vehemẽtiſſime ſtringit. ¶ Ad idẽ corallꝰ ru beus bibitus cũ aq̃ cõfert iuuamẽto magno mani/ feſto. ¶ Uſus aũt enule multũ cõfert. ¶ Ad diſtilla tionẽ aũt ⁊ inſenſibilitatẽ egreſſus vrine vinuȝ i quo multotiens ferrũ extinguitur ardens illam retinet. ¶ Litargiriũ illã fortiter retinet. ſed oportet vt de tur cũ cautela: qꝛ eſt venenũ. ¶ Ad puerum autez qui mingit in lecto confert valde caro erictij terre/ ni adeo ꝙ aſſiduatio comeſtionis facit fortaſſis vt vrina cum difficultate egrediatur ſicut dicit Auicẽ. Quandoqȝ vrina egreditur ſpiſſa ⁊ aſpera: ⁊ tunc radix papaueris agreſtis in aqua cocta vſqȝ ad con ſumptionem medietatis ⁊ bibita: prodeſt. ¶ Ex/ perti autem ſumus ꝙ ſi tollantur cipreſſi nuces aut ſumitatis eius aut grana myrti aã. terantur ⁊ mi/ ſceantur cum rob ⁊ detur in potu diſniã ſanãt ⁊ cõ/ ferunt opem veſice ad quam ſupfluitates currunt. Et ſcriptuȝ eſt ꝙ ſola folia cum vino bibita idẽ fa/ ciunt. ¶ Et dixit Raſis ꝙ ſi tollis criſtam galli ⁊

Vitis ſilue/ ſtris. Coralus ru. Ennula. Vinũ ferratũ Caro erictij terreni. Papa. agre. Nuces cipſſi Myrtus. Criſta galli.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-148610-p0125-4 DFG

ſiccas eã ⁊ miſceas in lecto eius qui mingit in lecto ipſo neſciẽte: curabit. ¶ Si aũt ſanguis egrediatur

Ypoquiſtidos. cũ mictu ypoquiſtidos vehemẽtiſſime cõſtringit. ¶ Eũdez aũt ſanguinẽ ſtringit mumia qñ ex ea bi

Mumia. bit vſqꝫ ad grana tria cũ vino. ¶ Si vero ardor ſit cũ vrina: decoctio radicũ altee ꝯfert. ¶ Ego ſanaui vix patientẽ ardorẽ intollerabilẽ vrine ⁊ impotentiã retẽtionis vrine ita ꝙ bñ. 60. vicibus mingebat

Trociſci. in nocte cũ trociſcis inuentis induſtria ꝓpria ex aſſumptione duorꝫ ex eis duobꝰ diebus ⁊ ſunt. ℞. ſeminũ citruli ⁊ cucurbite excorticate añ. ℨ. iiij. ſemis lactuce ſeminis portulace añ. ℨ. ij. ſucci ligritie. ℨ. j. roſa. ℨ. ſ. glandiũ. ℨ. j. mirtilorꝫ lentium excorticatarꝫ añ. ℈. j. terant cũ ſucco portulace aut mucilagine pſilij fiant trociſci: ſit quoqꝫ trociſcus quilꝫ. ℨ. j. ⁊ doſis. j. verꝫ in magnis corporibus augeť doſ ſicut in minoribus minorať. ¶ Experti aũt ſumus ad ardorẽ maxime qñ eſt ꝓpter acumen colere. Qḋ ſi patiens

Sebeſten. cõtinue vtať ſebeſten ſanabiť. ¶ Ad idez autẽ eſt ſi ſumať granorꝫ pinee maioris ſeminũ cõium mũdatorꝫ añ. coq̃tur cũ rob q̃ꝫtitate q̃ ſufficit ⁊ ſumať ex eo a. ℨ. iiij. vſqꝫ ad. ℨ. v. diſſoluto cum aqua zucchari.

Trociſci aliȷ̃. Et hos ẽt trociſcos iueni mirabiles. ℞. ſeminũ citruli ⁊ cucurbite añ. partes equales ſemis lactuce ſeminis portulace añ. cuiuſlibet partẽ mediã ſucci liquiritie pini quartã partẽ illius terant oĩa ⁊ cũ ſucco portulace aut mucilagine pſilij fiãt trociſci quorꝫ quilꝫ ſit. ℨ. j. ⁊ detur mane cũ aq̃ mellis aut zucchari aut decoctiõe ſemis lactuce ſm ꝙ diſpoſitio magis idicat. ſunt ⁊ hij trociſci vehemẽter extinctiui ſitꝫ.

¶ Additiones.

¶ Ad ſtranguriã ex humiditate ⁊ mingentibus in lecto ⁊ ad paraleſim veſice. ℞. terrã illam inuentã ſub mola fabri deſicceť ⁊ puluerizeť ⁊ cum. ḋ. glandium offerat eſt enim expertum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-148610-p0126-0

¶ Mictui ſanguinis a renibus qdã exhibuit troc.
alchechingi cũ aqua plan. in mane vz. ℥. ij. ſ. cũ vno
troc. ⁊ liberatus eſt.
¶ Pul. ſe. lactucaꝝ ⁊ portu. cum zucharo eſt medi
cina experta maxime cuidã Bonoñ. cui omni an/
no iſte ꝯtingebat ter vel quater ⁊ liberatus eſt i duo
bus diebus ⁊ eo vtatur in omni cibo ⁊ potu in qͣ̄ti
tate magna ⁊ ipſe erat annoꝝ. 50. cal. ⁊ ſic. cõplexio/
nis ſm totum: ⁊ ſi cõtingat excoriatio in capite vir/
ge fac ſtuellum infuſuz in aqua roſa. in qua liqueſiat
opium ⁊ ſtatim ceſſabit dolor.

¶ Cap. tertiũ. De doloribus veſice ⁊ vlceribus.

Voluerunt antiqui circa dolores veſice facien
tes ſermonem qñ de ſimplicibus tractabant.
ꝙ omne tepidũ ſumptũ mirifice operat̃. ¶ Elixa/
tura peonie femine cocte in vino maximũ affert ꝑ/ [Peonia.]
ſidium ꝙ experti ſumus illã dantes in potu. ¶ In
hoc aũt caſu flos cimini ſilueſtris cuz elixatura apij [Flos cimini]
bibitus eſt ſingulare ꝑſidiũ. ¶ Si ẽt folia lauri co/ [ſilue.]
quãtur in aqua ⁊ ponãtur in ſacculo ⁊ ſuper eis ca/ [Folia lauri.]
lidis ſedeat patiens multuz cõfert ⁊ hoc experti ſu/
mus. ¶ Tollit eundẽ radix raffani ⁊ nenufaris ſu/ [Radix raffa.]
peremplaſtrata ſed fortius eius ſemen. ¶ Cuz autẽ
nulla alia medicina ꝯferat ⁊ nõ alr̃ ꝑſumendum eſt
exhibeat̃ cãtaris vna veꝝ apud me eſt vt nõ ſit do/
lor cũ vlcere cũ ꝓprietas cãtaris ſit vlcerare veſicã.
forte autẽ magis ꝯfert cũ eſt a ſuperfluitatibꝰ groſſis
aut vẽtoſitatibus in ea exiſtẽtibus. ¶ Si aũt vlce/ [¶ Ad veſice]
ra ſint in veſica: tũc elixatura graminis multũ ꝯfert [vlcera.]
vrinã etiã ꝓuocat ⁊ lapidẽ extrahit. ¶ Et nos ha/ [Gramen.]
bemꝰ in hoc caſu expta cũ qbꝰ iaz. x. diebꝰ iuuenẽ vl
ceratuz ſanaui ⁊ ex his eſt. ℞. granoꝝ alchechingi. [Trociſci.]
ʒ. iij. ſeis citruli cucumeris ⁊ cucurbite añ. ʒ. iij. ſ. bo
liar. gũmi: thuris: ſanguinis draco. papaueris albi:
amigdalaꝝ amaraꝝ: ſucci ligritie: dragãti: amili: gra

Bolus idem eſt ꝙ terra ſigillata. noꝝ pini añ.ʒ.vj.ſeis apij:karabe:boli : iuſquiami: opij añ.ʒ.ij.fiãt trociſci quoꝝ glibet ſit.ʒ. j. ꝛ deť ex his vnus mane cuꝫ iuleb aut aq̈ mellis aut lacte caprino ſicut neceſſitas poſtulat. ¶ Vnguẽtũ ad idẽ

Vnguentum. quo vtimur. ℞.litargirij:ceruſe:plũbi:terre ſigillate:ſucci ligritie:corticũ thuris:cẽtinodie añ.partẽ. j.gallaꝝ:corticuꝫ mãdragore añ.partẽ.j.ſ.puluerizẽtur ſubtiliſſime ꝛ cũ albumine oui ꝛ lamina plũbea ꝛ cũ piſtello plũbeo diutius agiteť ꝛ cũ ſiringa mittať ſuper veſicã ꝛ virgã. ¶ Fomẽtuꝫ fiat ex aqua decoctionis roſ.corticũ papaueris ꝛ ꝯſolide vtriuſqꝫ ꝛ renibus cerotum eius continue applicetur.

¶ Additiones.

¶ Medicamẽ bonũ ſiľe tro.de alchechingi. ℞.q̄tuor ſe.fri.mundatoꝝ:ſe.papa.al.ſe.malue:ſe. bõbacis:ſe.por.ſe.citonioꝝ mirtiloꝝ:dragagãti : gummi ara.pineaꝝ mũdataꝝ:iuiubaꝝ fiſticoꝝ cãdi penidiarũ:ligritie mũde:or.mũdi:mucilagis:pſilij: amigd. dul.añ.ʒ.j.boliar.ſan.dra.ſpodij:ro.myrrhe:añ.ʒ.ij. ꝯficiãť cũ ydromelle ꝛ fiãt tro.ꝛ cũ vti volueris diſtẽpereť vnꝰ cũ lacte ꝛ exhibeať ꝛ ſi fuerit vlceratio ĩ veſica diſtẽpereť vnus cũ lacte ꝛ ꝓijciať ꝑ ſiringã. ¶ Lac caprinũ qũocunqꝫ ſumptũ ceteris ꝓualet:ꝛ maxime ſi ſumať cũ vno tro.alchechengi.nã vir quidam nobilis erat annoꝝ.60.vel circa ꝛ ſolo hoc medicamine liberatus eſt ab vlceribus colli veſice.

¶ Capi.4. De lapide in veſica.

Frangit oẽm lapideꝫ in veſica fractione forti

Nitrum. nitrũ qñ tritũ bibiť cũ vino ſubtili qꝺ idẽ di-

Adamas. cunt facere fruſtũ adamãtis qñ per ſiringã imittiť.

Lappa. ¶ Cortex autẽ lape cuꝫ vino ſubtili albo ſumptus manifeſte frãgit ipſum ſicut dicit Gal.in.xj.tracta. ¶ Ad idẽ eſt ſecretũ Gal.qꝺ infra ſcribiť vbi ad augenduꝫ libidinẽ ſermo erit. ¶ Raſ.autẽ plaudans hanc ꝯfectioneꝫ dicit ſe fregiſſe in minori ſpatio.xl.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-148610-p0128-1
DFG

dieꝝ lapidem magnũ in veſica ꝛc. ℞.ſe.raffani: ſe. macedonici:carpobalſami:corticũ radicũ oppopo/ na.corticuꝫ radicum caparoꝝ:amigdalaꝝ amaraꝝ: bacce lauri:ſquinãti:ciperi:ſpice inde:caſſie lignee: ſatyri:al's ſataragi idi:harmel:gentiane:ariſtolo.ro tun.aſſari:cordumeni:armoniaci : ſerapini : bdelij: piperis : oium añ.partes equales gũme ſufficienti: balſamo diſſolute malaxent̃ ꝛ ex eis alie ſpẽs cõficiã tur ꝛ fiant pillule.doſis.ʒ.j.in die cuꝫ apozimate de ſeminibus qð eſt.℞. ameos:cheyſim:carui:origa/ ni:nigelle:oiuꝫ añ.M.j. coquãtur in tribus lib. aq̃ vſqꝫ ad cõſumptionẽ medietatis. Quãdoqꝫ poteſt p̃dictis admiſceri.vj.pars cineris ſcorpionũ qui fit hoc modo.℞.ſcorpiones ꝛ pone in olla noua ſtri/ cto orificio ꝛ pone in furno nõ minus cal'o ꝛ dimit te per.vj.horas:ꝛ tunc aduſtos.℞.ꝛ tere ꝛ vſui re ſerua : poteſt autem ſolus cinis dari ꝛ maxime ẜm doctrinã Sera.ſcriptã ſupra ca.de lapide renali.

Setaregi pro tapſia exponitur.

Cinis ſcorpionuꝫ ꝛ modus fiendi.

¶ Additio.

¶ Puluis expertus ꝛ optimus.℞.ſaxifragie ani/ ſi petroſilij piperis apij milij ſolis ſe.ſparagi añ. te/ rantur ꝛ cribra ꝛ cum melle miſce:ꝛ da bibere co/ clear vnum cum aqua calida.

¶ Tractatus.15.primi ſermonis.De diſpõnibus in teſtinoꝝ ꝛ ventris:ꝛ ꝯtinet capl'a quinqꝫ.

¶ Cap.1.De doloribus inteſtinoꝝ q̃ dicunt̃ colici.

Multitũdinem inteſtinoꝝ crea uit altiſſimus i corpore humano ſubiͤnuicem reuolutoꝝ: vt cũ cibus digeſtus deſcẽdit a ſtomaco:qꝫ per totũ tranſitum inteſtinoꝝ a meſeraicis exucet̃ ꝛ nihil in de iuuamenti perdat̃ nec vt in pluribus inteſtinoꝝ ſunt alligate meſeraice vt ne fex ẽt ſine mora deſcen dat a ſtomacho:ꝛ ſic homo in cõtinua perplexitate

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-148610-p0129-9